

27 Nisan E- Muhtırası ve Darbenin Toplumsal/Siyasal Yansımaları

29.04.2020

27 Nisan E- Muhtırası ve Darbenin Toplumsal/Siyasal Yansımaları / Av. Abdurrahman YILDIRIM

Türkiye toplumu ne yazık ki, 19. Yüzyıldan beri darbelerle muhataptır. Osmanlı'da bozulan devlet idaresi ve zayıflayan yönetim karşısında, askerler birçok defa darbe yapmış ve padişahları dahi tahttan indirmişlerdir. Bunun son örneği ,Padişah II Abdülhamit'in bir darbe ile tahttan indirilmesidir.

Cumhuriyet döneminde de 1960 ve 1980 tarihlerinde darbeciler maalesef başarılı olmuş ve darbecilerin liderleri Cumhurbaşkanı olmuşlardır. Cumhuriyet tarihinde, başarılı olmuş darbeler yanında, başarısızlıkla sonuçlanmış darbe girişimleri de mevcuttur. Talat Aydemir ve arkadaşlarının darbe girişimi ile 15 Temmuz 2016 kalkışması, başarısız darbe girişimleridir.

Demokrasi tarihimiz fiili/silahlı darbe girişimleri yanında, bazı askeri muhtıralara da muhatap olmuştur. 12 Mart 1971 tarihinde Cumhurbaşkanı'na verilen muhtıra, hükümetin istifasıyla sonuçlanmıştı. 28 Şubat 1997 tarihli MGK'da alınan kararlar sonucunda da, post modern bir darbe ile Başbakan rahmetli Necmettin Erbakan istifaya zorlanmış, RP - DYP koalisyonu sona erdirilmişti.

27 Nisan 2007 tarihinde ise demokrasi tarihimizde bir ilk yaşandı. 27 Nisan günü gece saat 23.20 de Genelkurmay Başkanlığı internet sitesine konulan "Basın Bildirisi", demokrasi tarihimize e-muhtıra olarak geçti. 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER'in görev süresinin dolması ve yeni Cumhurbaşkanı seçimi sürecinde, askerlerin başlattığı bir rejim tartışması yaşanmıştı. Zamanın Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın 12 Nisan 2007 tarihinde yaptığı "Basın bilgilendirme toplantısı'nda kullandığı ifadeler, adeta bir muhtıranın hazırlığı niteliğindedir. Büyükanıt, bu toplantıda seçilecek cumhurbaşkanının "Atatürkçülüğe, laikliğe ve cumhuriyetin temel ilkelerine sözde değil, özde bağlı" olması gerektiğini vurguluyordu.

İktidardaki AK Partinin Cumhurbaşkanı adayı olarak Abdullah Gül'ü açıklamasının ardından; 27 Nisan 2007 günü TBMM'de Cumhurbaşkanlığı seçiminin 1. tur oylamasının yapıldığı gece, Genelkurmay Başkanlığı internet sitesine "Basın Açıklaması" başlığıyla bildiri konuldu.

İşte ne olduysa bundan sonra oldu. Daha önceki darbe girişimleri ve muhtıraların aksine hükümet, istifa etmek bir yana, muhtıraya direnerek sert tepki verdi. Zamanın Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek, Genelkurmay Başkanı'nın Başbakan'a bağlı olduğunu vurgulayarak, muhtırayı reddetti. Bu tepki ile Ak Parti hükümet olmaktan, iktidar olmaya terfi etmişti.

Tabi hemen akabinde Anayasa Mahkemesi 1 Mayıs 2007 tarihinde, meşhur 367 kararı ile Cumhurbaşkanlığı Seçiminin 1. turunu iptal etti. Hükümet buna karşı erken seçim silahını kullandı ve yapılan erken seçimde Ak Parti başarı ile çıktı. İktidar partisi yeni meclis kompozisyonu ile hem Abdullah Gül'ü Cumhurbaşkanı seçti, hem de TBMM'ye Anayasa değişikliği önerisi vererek, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesinin önünü açtı. Statükonun "kaosa kalkan 411 el" mahşeti de işe yaramadı ve Anayasa değişikliği halk oylamasında %68 ile kabul edildi. Bu değişiklikle, artık askerlerin Cumhurbaşkanlığı seçimine müdahil olmalarının önüne set çekilmiş oldu. Bu olay demokrasi tarihimizde önemli bir kilometre taşıdır. Hatta denilebilir ki, siyasi iradenin 27 Nisan e-muhtırasına karşı duruşu, şu andaki Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin de çıkış noktası olmuştur.

27 Nisan e-muhtırası Hükümetin kararlı duruşuyla amacına ulaşamamış ve bumerang gibi dönüp sahibini vurmuştur. Bu muhtıradan sonra yaşanan süreçte Hükümet gerçek anlamda iktidar olmuş ve darbeler dönemini büyük oranda kapatmıştır.

27 Nisan e muhtırasının tartışılması gereken bir yönü de şudur: Dönemin Başbakanı, şimdiki Cumhurbaşkanı Sn. Recep Tayyip Erdoğan'ın 5 Mayıs 2003 tarihinde Dolmabahçe'deki Başbakanlık ofisinde Yaşar Büyükanıt ile yaptığı görüşme, hala sır olarak durmaktadır. Bu sırrın bir tarafı Yaşar Büyükanıt vefat ettiği için, bu görüşmenin içeriğine vakıf olan tek kişi Sn. Cumhurbaşkanıdır. Yaşar Büyükanıt bu görüşmenin detayı için "benimle mezara gidecek" derken; Sn. Cumhurbaşkanı da "Büyükanıt açıklarsa, ben de açıklarım" demiştir. 27 Nisan e muhtırası sadece hükümeti değil, aynı zamanda toplumu da hedef aldığından, bu görüşme içeriğinin topluma açıklanma gereği vardır.

Peki darbecilere darbe yapma iştahı ve cesareti veren nedir?

Darbecilerin yargılan(a)maması.

Başarılı olan darbecilerin Cumhurbaşkanı olması. (Cemal Gürsel ve Kenan Evren)

Her ne kadar 12 eylül darbecileri yargılanmışlarsa da, yapılan yargılama sembolik olup, amacına ulaşmamıştır. Yargılama sonucunda Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya müebbet hapse çarptırılmışsa da; her iki sanık/darbeci de temyiz sürecinde öldükleri için, dava düşmüştür.

28 Şubat Post modern darbecileri de yargılanmış ve dönemin Genel Kurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı dahil olmak üzere, 21 kişiye müebbet hapis cezası verilmiştir. Ancak hiçbir darbeci tutuklan(a)madı ve halen ellerini kollarını sallayarak geziyorlar. Mahkeme sanıkların yaşlarını da dikkate alarak, adli kontrol kararı verdi. Sanıklar ölünce, 12 eylül darbecilerinin yargılanmaları gibi, bu dava da düşecektir. Görüldüğü gibi, darbeciler bir şekilde yargılansa bile, verilen cezalarla birlikte tutuklanmadıkları için, caydırıcılığı olmamaktadır.

Hukukun güçlü olmadığı yerde, gücün hukuku devreye girer. Hukuk sadece kendi doğallığında gelişen ve güçlenen bir norm olmayıp, ancak demokrasi ile beslendiğinde gerçek anlamda hukukun üstünlüğüne erişilebilecektir. Her darbe topluma yönelmiş bir suikasttır. Darbeleri önleyecek yegane güç ise demokrasi ve hukukun üstünlüğüdür.